

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 7Co/156/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1119212920
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Adela Unčovská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2023:1119212920.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Adely Unčovskej a členov senátu JUDr. Mariany Harvancovej a Mgr. Niny Dubovskej, v právnej veci žalobcu: D.. X.. N. Ď., R.. XX.X.XXXX, D. H. XX, D. proti žalovanej: Slovenská republika zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Račianska 71, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 12.4.2022, č.k. 9C/44/2019-117, jednomyseľne, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok súdu prvej inštancie sa potvrdzuje.

Žalovanej sa proti žalobcovi nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 12 400 eur titulom nesprávneho úradného postupu žalovanej. Žalovanej nepriznal právo na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil § 3 ods. 1, 2, § 9 ods. 1, 2, 3, § 17 ods. 1, 2, 3, 4 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“) a vecne tým, že v danom prípade bolo potrebné aplikovať ustanovenia zákona č. 514/2003 Z.z. účinného od 1.1.2013, a to v súvislosti s tvrdným nesprávnym úradným postupom, ktorý mal spočívať v prieťahoch v konaní na Okresnom súde Košice I, sp.zn. 20C/87/2006. Stotožnil sa s obranou žalovanej, že žalobca nemá príslušným orgánom konštatované prieťahy v predmetnom konaní, preto nie sú v tejto časti splnené zákonné podmienky upravené v § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. Zároveň žalobca nepreukázal subjektívne pociťovanú ujmu v podobe zásahu do jeho súkromného života ani existenciu následkov v jeho spoločenskom uplatnení, teda nepreukázal, že mu vznikla nemajetková ujma v ním požadovanej výške. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) a úspešnej žalovanej nepriznal náhradu trov konania s ohľadom na to, že žiadne trovy jej v konaní nevznikli.

3. Proti rozhodnutiu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca z dôvodu, že v konaní nie je zastúpený advokátom, nemá vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa a súd prvej inštancie si voči nemu nesplnil všeobecnú poučovaciu povinnosť podľa § 160 C.s.p., čo zásadným spôsobom negatívne ovplyvnilo možnosti žalobcu v konaní primerane aplikovať dostupné prostriedky procesnej obrany a procesného útoku, a teda súd prvej inštancie znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b) C.s.p.). Na základe uvedeného žiadal, aby odvolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadřila.

5. Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu a medziach dôvodov odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 a 378 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „C.s.p.“), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p.), keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je podané dôvodne.

6. Odvolací súd, prihliadajúc na obsah súdneho spisu a z neho vyplývajúci skutkový stav, nezistil v postupe súdu prvej inštancie žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok (§ 380 ods.2 C.s.p.).

7. V prejednávanej veci z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobca sa domáhal voči žalovanej zaplata sumy 12 400 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej priet'ahmi v konaní Okresného súdu Košice I sp.zn. 20C/87/2006.

8. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. (účinného od 1.1.2013) štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci

a) nezákonným rozhodnutím,

b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,

c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo

d) nesprávnym úradným postupom.

9. Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

10. Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. (účinného od 1.1.2013) štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné priet'ahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb; za nesprávny úradný postup sa nepovažuje postup alebo výsledok postupu Národnej rady Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 86 písm. a) a d) Ústavy Slovenskej republiky a postup alebo výsledok postupu vlády Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 119 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky.

11. Podľa § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. pri posudzovaní nesprávneho úradného postupu súdu spočívajúceho v porušení povinnosti urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, v nečinnosti pri výkone verejnej moci alebo v zbytočných priet'ahoch v konaní možno vychádzať len z výsledkov vybavenia sťažnosti na priet'ahy, žiadosti o prešetrenie vybavenia sťažnosti na priet'ahy, z právoplatného rozhodnutia vydaného v disciplinárnom konaní, ktorým sa rozhodlo o tom, že sudca sa dopustil disciplinárneho previnenia, ktoré má za následok priet'ahy v súdnom konaní, právoplatného rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorým sa rozhodlo, že bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov alebo z právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti, ktorým Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že sa porušilo právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

12. Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. (účinného od 1.1.2013) uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

13. Podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

14. Podľa § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na

a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,

b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,

c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,

d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

15. Podľa § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu.

16. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie postupoval správne, keď na daný prípad aplikoval ustanovenia zákona č. 514/2003 Z.z., účinného od 1.1.2013 a skúmal všetky predpoklady zodpovednosti žalovanej za vznik tvrdenej škody (nemajetkovej ujmy). Rovnako správne dospel k záveru, že v danom prípade absentuje preukázanie nesprávneho úradného postupu ako aj nemajetkovej ujmy, ktorej náhradu žalobca požaduje, t.j. absentujú predpoklady pre vyvodenie zodpovednosti žalovanej za vznik tvrdenej nemajetkovej ujmy.

17. V súvislosti s odvolacou námietkou žalobcu, že súd prvej inštancie si voči nemu nesplnil všeobecnú poučovaciu povinnosť, odvolací súd konštatuje, že táto nie je dôvodná. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že po podaní žaloby žalobcom (dňa 10.9.2019), požiadal žalobca o oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu, že je osobou v hmotnej núdzi, pričom súdu predložil potvrdenie o poberaní pomoci v hmotnej núdzi a vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov strany konania, ktorá navrhuje, aby jej bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 14.1.2020, č.k. 9C/44/2019-41 priznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov. Po tom, čo súd vyzval žalovanú na vyjadrenie sa k žalobe a žalovaná tak učinila podaním zo dňa 25.2.2020, súd prvej inštancie uznesením zo dňa 17.3.2020, č.k. 9C/44/2019-71 umožnil žalobcovi, aby sa v stanovenej lehote písomne vyjadril k vyjadreniu žalovanej, aby uviedol vo vyjadrení rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojil listiny, na ktoré sa odvoláva a označil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. V predmetnom uznesení žalobcu zároveň poučil v zmysle § 167 ods. 3 C.s.p. (Ak žalovaný uplatnený nárok v celom rozsahu neuzná alebo súd neurobí iné vhodné opatrenia, súd doručí vyjadrenie žalovaného žalobcovi do vlastných rúk a umožní mu vyjadriť sa v lehote určenej súdom. Žalobca uvedie ďalšie skutočnosti a označí dôkazy na preukázanie svojich tvrdení; na neskôr predložené a označené skutočnosti a dôkazy súd nemusí prihliadnuť. Súd poučí žalobcu o následkoch sudcovskej koncentrácie konania.), v zmysle § 153 v spojení s § 149 C.s.p. (Strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany [najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky] nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu) a v zmysle § 154 C.s.p. (Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí). Žalobca sa k podaniu žalovanej vyjadril písomným podaním zo dňa 2.6.2020. Žalovaná sa na výzvu súdu vyjadrila v duplike zo dňa 29.6.2020, ktorá bola žalobcovi doručená dňa 4.9.2020. Súd prvej inštancie následne vo veci nariadil pojednávania, ktoré boli odročené (zrušené), o čom upovedomil strany sporu. Dňa 22.12.2021 prvoinštančný súd nariadil pojednávania na deň 12.4.2022, pričom predvolanie na pojednávania bolo žalobcovi doručené dňa 9.2.2022. V predvolaní na pojednávania súd prvej inštancie poučil žalobcu v zmysle § 101 C.s.p. (Ak sa predvolaný bez ospravedlnenia nedostaví na pojednávania, môže ho súd dať predviesť, s tým, že trovy predvedenia uhrádza predvádzaný.), v zmysle § 274 a § 278 C.s.p. (Ak sa na pojednávania vo veci riadne a včas nedostaví, a svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami neospravedlní, na návrh druhej strany rozhodne súd o žalobe rozsudkom pre zmeškanie) a v zmysle § 183 a § 184 ods. 2 C.s.p. (Pojednávania sa môžu odročiť len z dôležitých dôvodov. Pojednávania môžu byť na návrh strany odročené len vtedy, ak sa strana alebo jej zástupca z dôležitých dôvodov nemôže dostaviť na pojednávania a zároveň od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávani

nechali zastúpiť. Od strany možno vždy spravodlivo žiadať, aby sa dala na ďalšom pojednávaní zastúpiť inou osobou, ak k odročeniu pojednávania došlo z dôvodu jej nepriaznivého zdravotného stavu. Strana, ktorá navrhuje odročenie pojednávania, oznámi súdu dôvod bezodkladne po tom, čo sa o ňom dozvedela alebo mohla dozvedieť, alebo ho s prihliadnutím na všetky okolnosti mohla predpokladať. Ak súd zistí, že stranou uvedený dôvod na odročenie pojednávania nie je dôležitý, bezodkladne o tom upovedomí stranu, ktorá odročenie navrhla. Strana, ktorá navrhuje odročenie pojednávania, je povinná uviesť telefónne číslo alebo elektronickú adresu, na ktorú ju možno upovedomiť o rozhodnutí súdu o jej návrhu na odročenie pojednávania. Ak došlo k odročeniu pojednávania z dôvodov uvedených stranou a tieto dôvody neboli súdu následne preukázané alebo ich nemožno považovať za dôležité, súd môže rozhodnúť, že na ďalšie návrhy o odročenie pojednávania nebude prihliadať.). Súd prvej inštancie žalobcu v predvolaní zároveň poučil, že ak sa dá zastupovať, je potrebné, aby zástupca predložil plnomocenstvo už na prvom pojednávaní. Žalobca sa na predmetné pojednávanie nedostavil a svoju neprítomnosť na pojednávaní neospravedlnil ani nepožiadaval o odročenie pojednávania. Súd prvej inštancie na tomto pojednávaní vec prejednal a vyhlásil rozsudok, ktorý bol žalobcovi doručený dňa 3.6.2022.

18. Odvolací súd so zreteľom na vyššie uvedené konštatuje, že žalobca bol poučený o svojich procesných právach a povinnostiach v rozsahu ustanovenom Civilným sporovým poriadkom podľa § 160 ods. 1 C.s.p., keďže bol poučený o prostriedkoch procesného útoku a procesnej obrany, o koncentrácii konania, ohľadom vyjadrení strán sporu (ich obsahu), o možnosti rozhodnúť vec rozsudkom pre zmeškanie, o možnosti predvedenia strany sporu na pojednávanie, o možnosti požiadať o odročenie pojednávania a o náležitostiach takejto žiadosti. Pokiaľ ide o poučovaciu povinnosť súdu v zmysle § 160 ods. 2 C.s.p. (Súd vždy poučí strany o ich práve zvoliť si advokáta a o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.), odvolací súd upriamuje pozornosť na poučenie súdu, ktoré učinil v rámci predvolania na pojednávanie, a to, že ak sa dá strana sporu zastupovať, je potrebné, aby zástupca predložil plnomocenstvo už na prvom pojednávaní), z čoho možno vyvodiť, že možnosť zastupovania bola stranám sporu oznámená. Odvolací súd však poukazuje predovšetkým na to, že z jeho úradnej činnosti zistil (zo súdneho registra), že žalobca vystupoval v minimálne 43 sporoch vedených na Krajskom súde v Bratislave ako žalobca, pričom v týchto sporoch bol zastúpený buď advokátom, alebo Centrom právnej pomoci. Ide o konania sp.zn. 2Co/225/2011, 2Co/280/2016, 2Co/47/2018, 3Co/149/2018, 3Co/236/2018, 3Co/349/2015, 3Co/725/2014, 4Co/128/2018, 4Co/257/2017, 4Co/311/2012, 4Co/39/2012, 4Co/452/2013, 4Co/533/2012, 4Co/574/2012, 5Co/150/2020, 5Co/204/2017, 5Co/205/2016, 6Co/125/2013, 6Co/177/2017, 6Co/269/2019, 6Co/273/2013, 6Co/28/2016, 6Co/294/2016, 7Co/169/2019, 7Co/40/2021, 8Co/43/2018, 8Co/46/2020, 9Co/124/2016, 9Co/199/2018, 10Co/150/2019, 10Co/154/2019, 10Co/283/2016, 10Co/458/2015, 10Co/58/2018, 10Co/83/2018, 14Co/49/2018, 15Co/20/2019, 15Co/95/2019, 15Co/10/2020, 15Co/184/2019, 16Co/171/2018, 16Co/171/2020, 16Co/2/2019, 8Cb/2/2003, pričom dve z uvedených konaní (8Cb/2/2003 a 10Co/15/2020) uviedol sám žalobca vo svojej žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov. Odvolací súd vzal zreteľ aj na to, že žalobca poznajúc svoje procesné práva, sám požiadal (bez potreby poučenia súdom) o oslobodenie od súdnych poplatkov a k svojej žiadosti pripojil všetky potrebné prílohy na jej vybavenie. Zároveň sa v priebehu sporu kvalifikovaným spôsobom vyjadroval k argumentácii žalovanej, teda nič nenasvedčovalo potrebe zvolenia si zástupcu na ochranu práv a oprávnených záujmov žalobcu. Nemožno prehliadnuť fakt, že žalobca sa napriek riadnemu a včasnému predvolaniu nedostavil na pojednávanie a svoju neúčasť neospravedlnil ani nepožiadaval o odročenie pojednávania. Za danej situácie odvolací súd vyvodil, že odvolacia argumentácia žalobcu je účelová s cieľom zhojiť pre žalobcu nepriaznivé následky spojené s jeho ničím neospravedlnenou neúčastou na pojednávaní a následne neúspechom v spore. Uvedenému záveru svedčí aj skutočnosť, že jediným odvolacím dôvodom bolo porušenie procesných práv žalobcu v dôsledku nesplnenia si poučovacej povinnosti zo strany súdu, pričom žalobca, ktorý v priebehu sporu vecne argumentoval, v odvolaní neuviedol proti napadnutému rozsudku žiadne vecné námietky. Z vyššie uvedeného prehľadu súdnych sporov je zrejmé, že žalobca o svojom procesnom práve byť zastúpený (advokátom alebo centrom právnej pomoci) v civilnom súdnom spore mal vedomosť a jeho obrana spočívajúca v nesplnení poučovacej povinnosti zo strany súdu nie je účinná. Na podklade uvedeného možno uzavrieť, že nedošlo k naplneniu odvolacieho dôvodu, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Na základe uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

20. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 C.s.p. a v odvolacom konaní úspešnej žalovanej nepriznal proti neúspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania zohľadňujúc skutočnosť, že jej v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

21. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).